

Epistolai tu hagiū Isidōru tu Pēlusiōtu

Isidorus <Pelusiota>

Parisiis, 1585

Eidem. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71898)

Ἐὼ αὐτῶ. 16.

Διὰ τὴν ἀγαθὴν τὴν ὀν ἀπλότητα, ἐκθέσασαν μὲν τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἐπιγραφικοῦ χρησμοῦ, ἀντιπετίλασας δὲ, πῶς πρὸς τὴν θεαθεῖσαν, εἰ ὁ θεασάμενος ἐξέσθη, ἐχρῆν γὰρ ἐπινοῆσαι, ὅτι ἢ μὲν σωφρόνως καὶ κοσμίως βαδίζουσα, καὶ μὴ θρῆσκα τοῖς ἐπιτυγχάνοντα, ἔδεν ἢ δὲ θρῆσκα, μὲν καὶ τὰ δικηλατῆς ἡδονῆς ἀναπετάσασα, καὶ τὸ δηλήτηριον κεραιάσασα καὶ μάλιστα ταῦτα δὲ φημι, ἐπειδὴ ἐνόμισας τοῖς ἀρρεσι μόνοις τῶν ἐπινοῶν τὸν χρησμὸν, ἀγνοῶν ὅτι καὶ γυναικῶν ἐρρήθη, κοινὸν γὰρ ἐκαστέρω γένει οἱ νόμοι, πλὴν ἐκείνων μόνων τῶν ἰδικῶς ἐκαστῶ γένει πεθεωσι μόνων, εἰ μὲν οὐ μὴ ἐρῶσιν, ἔπειδὴ αὐτῶν ὁ χρησμὸς, ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὰ τῶν ἄλλοις κοινῶν τῶν παθεῖ, καὶ πρὸς αὐτῶν βλέπει, ὡς γὰρ τὸ Μαχάριος ἀνὴρ ὅς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βελῆ ἀσβεβῶν, καὶ Μαχάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἔπειδὴ ἀνδρῶν μόνων εἶρηται, ἀλλὰ καὶ περὶ γυναικῶν, διὰ τῶν ἡγεμονικωτέρων ζῶν, καὶ τῶν ἀρρομῶν ἐρημῶν, ἔπειδὴ καὶ τὸ μὴ ἐπιτυχεῖν, διὰ τῆς συνεχοῦς θεῆς, ἐκαστέρω γένει νομοθετήται, ἔπειδὴ ὁ πρὸς ἐπιχειροῦσιν πνεύματα κατασκευάζειν εἰς τὸ θάνατον ἀνδρῶν ἀνάπαισις, πειράμενοι δεικνύουσι τοῖς ἀνδρείοις καὶ γενναίοις ἀνάπαισις εἶναι τὸν θάνατον, οὐ τοῖς ἄλλοις τοῖς λεγομένοις ἀρρομῶν, τῶν καὶ ταῦτα νομιστῶν, μάλιστα μὲν γὰρ καὶ ἐν ὧν φαίνεται, εἰ γὰρ καὶ ὅντας ἀνάπαισις ὅτι τοῖς ἀνδρείοις καὶ γενναίοις ὁ θάνατος, τέλος μὲν ἂν τῶν ἀθλων, ἀρχὴ δὲ τῶν ἐπάθλων, διὸ καὶ περὶ γυναικῶν ἀνδρείας εἶρηται, ἵνα καὶ ἀνδρείαν τίς εὐρήσῃ, καὶ ἵνα μὴ τις ὅτι τῶν ἀδυνάτων τῶν εἰρηστικῶν νομιστῶν, ἐρρήθη ἐτέρωσε, ἵνα καὶ ἀνδρεία, φέφανος τῶν ἀνδρῶν αὐτῆς, τότε τῶν ἀνδρῶν ὄνομα, τὸ ἀνδρείον πολλάκις μινύει, ἀλλ' οὐ γὰρ οὐ πρὸς γενναίων

Eidem. 12.

Simplicitatem tuam demiror, qui Evangelici quidem miraculi explicatione mirifice probaveris: rescribens autem his verbis usus sis, Quid igitur eius, quæ conspexa est, refert, si is qui eam conspexit, vulneratus est: Oportebat enim te istud cogitare, illam quidem quæ modestè atque honestè incedit, nec obuios quosque aucupatur, omni culpa carere: eam autem, quæ luxu & delictis diffluit, ac voluptatis reria expandit, & venenum miscuit, vel maximè in culpa esse. Hæc autem idcirco à me dicuntur, quia ad solos masculos hoc oraculum pertinere censuisti, ignorans ad mulieres quoque spectare. Communes enim utriusque sexui leges sunt, iis duntaxat exceptis, quæ priuatim unicuique sexui latæ sunt. Quocirca, si ille amoris aspectu minimè tangantur, oraculum ad eas minimè pertinet: si autem ipsæ quoque huic affectui obnoxie sunt, eas quoque hæc lex respicit. Vt enim istud, Beatus vir qui non abiit in cōsilio impiorum. & rursum istud Beatus vir qui timet Dominum, aliâque id genus, nō de viris tantummodò, sed etiam de mulieribus dicta sunt (quod videlicet per animal principatum obtinens, ad id etiam quod subest, referantur:) eodè modo per assiduum aspectum ad concupiscendum non incitari, utriusque sexui legis præscripto indictum est. Nō enim quod nōnulli efficere conātur, ut ex hoc Scripturæ loco, Mors viro requies, strenuis duntaxat & fortibus viris, ac non item aliis, qui hominum nomine appellantur, mortem requiem esse demonstrent, hoc id quoque existimādum est. Primùm enim illud etiâ futile ac putidum esse videtur. Etsi enim mors, ut quæ laboribus finem imponat, ac præmia auspicietur, fortibus ac strenuis verè requies est (unde etiam de muliere fortis dictum est, Mulierem fortis quis inueniet? Ac ne quis istud idcirco dictum esse existimet, quòd nulla eiusmodi inueniri possit, alio loco dictum est, Mulier fortis corona est viro suo. ac viri vocabulum for-

Hh

titudinem sæpe significat:) at hoc loco de fortibus & generosis clarissimo viro Iob sermo non erat, verum absolute de quouis homine, calamitatibus hisce, quarum nullum exitum videat, transfixo atque oppresso. Quod si quis mihi diffidit, ex illius loci contextu facile id intellexerit. Hoc enim cōtinet: Quare data est misero lux? & vita his qui in amaritudine sunt: Desiderat mortē & ea non potiuntur. ac læticia exultant, si potiuntur. Mors enim viro requies. Conclufit enim Deus aduersus eū. Quod perinde est ac si diceret: Cū ingētes animi ex parte, quæque nulla ratione vitari queant, tentationes sæuiunt (quemadmodum alio quoque loco dixit, Præsidium suum aduersum me sustulit) tum demum grata & votis exoptanda mors est. Quod si propterea quod dictum sit viro, idcirco hanc interpretationem repudient, possunt quidem hinc conuinci, si ipsis ostendatur, viri vocabulum, non modo de viro, sed etiam de muliere dictum esse (*ἀνδροφόνος* enim, id est, viricida dicitur, non solum qui viro, sed etiam qui foeminae necem attulit: *ἀνδρίας* item, id est statua, non tantum viri, sed etiam mulieris simulachrum dicitur:) verum iis omisissis vt non admodum validis & efficacibus, à diuinis oraculis eorum sententiā obterere conabor. Quid igitur dixerint, si audiant, Vir flagitiosus ingreditur vias non bonas? Quid itē cū dicitur, Vir insipiens non intelliget? Quid denique cū illud rursus audierint, Similabitur viro insipienti? Nam si illic vir nō hominē, sed fortē ac generoso animo præditum significat, quonā pacto hoc loco flagitiosus, & insipiens, & stultus dicitur? Verum his missis factis ad institutum accedam. Quandoquidem igitur & Legis mandata, & Evangelica oracula partim peccata prohibentia, partim beatitudines describētia, & viris & mulieribus in cōmune dicta sunt, proinde ipsæ quoque oculos custodiant, ac velut iniecto freno reprimant, ne per impudicum affectum adulterarum pœnas subeāt. Vt enim venerei congressus cupiditas par in vtro-

ἰὼ τῶ ἀοιδί μω ἰὼ εἰ ταῦτα ὁ λόγος, ἀλλὰ θεὸς πάντος ἀπλῶς ἀνθρώπου, συμφοραῖς ἀφικτοῖς θεεπαπέτος. εἰ δὲ τις ἀπιτῆ, ἐκ τῆς συμφοραῖς ραδίας γνοίη. θεεῖχθι γὰρ, ἵνα τί γὰρ δέδοται τοῖς ἐν πικρεία φῶς. ζῶν δὲ τῶς ἐν ὀδύνας ψυχῶς, οἱ ἰμείρονται τῆ θανάτω, καὶ ἐ πυχρήναισι. θεεχραοῖς δὲ ἐγένοντο, ἐὰν κερτατύχουσι. θάνατος γὰρ ἀνδρὶ ἀνάπαισις. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ, ὅταν φησὶ, πάντοθεν οἱ πειρασμοὶ οὐρανομήκεις ὡς καὶ ἀφύλακτοι, ὡς καὶ ἀλλαχῆ ἐφη ὁ χόρραμα δὲ αὐτῆ ἐπ' ἐμὲ ἔβρωσε, τότε ὁ θάνατος ἀπασαῖς καὶ εὐκταῖός ἐστιν. εἰ δὲ ὁ θεὸς τὸ εἰρηάζει ἀνδρὶ, μὴ κερταδέξοιτο ταῦτα τῶ ἐρμηνείαν. διωαπὴν μὲν αὐτοῦς ἐλέγχει, ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ἀρρενος τὸ τῆ ἀνδρὸς εἰρηλα ὄνομα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ γυναικός. ἀνδροφόνος γὰρ λέγεται οὐ μόνον ὁ ἀνδρα, ἀλλὰ καὶ ὁ γυναικα σποκίνας. ἀνδρίας δ' οὐ μόνον ὁ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς γυναικός, πλὴν ταῦτα παρῆς, ὡς οὐ λῆαν δρασθῆνα σπὸ τῆς θείαν αὐτοῦς συλλογισαῖς πειρασμοῦ λογίαν. πὶ τοῖνυ φάσκει, ἐὰν ἀκέρωσι, ἀνὴρ παρνομος πορεύεται ὀδύς ὄκ ἀγαθός. πὶ δὲ ὅταν λέγηται, ἀνὴρ ἀφρον οὐ γνώσεια. πὶ δ' ὅταν ὁμοιωθῆσεια ἀνδρὶ μαρῶ, εἰ γὰρ ὁ καὶ ὁ ἀνὴρ οὐ τὸν ἀνθρωπον, ἀλλὰ τὸν ἀνδρῆον καὶ γενναῖον μητὸν πὸς εἰ ταῦτα ὁ παρνομος καὶ ἀφρον καὶ μαρὸς ἀνὴρ εἰρηλα. ἀλλὰ τοῦτων ἀφῆδρος, ὅτι τὸ παρκαίμειον ἦξω. ἐπὶ τοῖνυ καὶ αἰνομικαὶ ἐπὶ οὐλαί, καὶ οἱ εὐαγγελικοὶ χρισμοὶ, αἱ μὲν τὸ ἀμαρτήματα ἀπαρρῆσαι. οἱ δὲ τοῦς μακαρισμοῦς ἐπαρρῆσαι. καὶ ἀνδρασιν εἰρηλα καὶ γυναιξί, φυλαπῆδωσων καὶ αἰσλα καὶ χαλινῆσασιν τοῦς ὀφθαλμοῦς, ἵνα μὴ ὁ θεὸς τῆς ἀκολάτῆς θέας τὰς τῆς μοιχαλίδων πτωείας ὑποχρῆται. εἰ γὰρ καὶ ἡ ὀπιθυμία τῆς συνείστας ἴση εἶναι ὀδθῆναι. οἱ μὲν γὰρ τῶν τῆ ἀνδρὸς, οἱ δὲ τῶ τῆς γυναικός τυ-

ραπικότεραν εἶναι φασιν. ἀλλ' οὐδὲ γε
 ὁ μὲν ἀπέρει, ὁ δὲ ἀπέρεται. ὁ μὲν γεν-
 νᾶ. ἢ δὲ κίλει ὁ μὲν γεωργὸς χόρτον ἐ-
 πέχει, ἢ δὲ γῆς. ἐν αὐτοῖς δὲ οὐδὲ τῶ-
 τοις, ἐν οἷς μὴ ὁ ἀνὴρ διδάσκει ποιεῖν
 τὰ τῆς γυναῖκος, μὴ ἢ γυνὴ τὰ τῆ
 ἀνδρός, ἰδικῶς ἐπέθησαν νόμοι. οἱ δ' ἄλ-
 λοι πάντες, κοινοὶ πάντες εἰσι καὶ ἀδαι-
 ρετοι. ὡς ἄρ' γὰρ νεομοθέτηται, ἔμοι-
 χεύσῃς. καὶ ἔμῳ ὁ ἀνὴρ, εἰ ἀλοῖν, ὅτι
 τὸ τῶν δικῶν δίδωσιν, ἀλλὰ καὶ ἢ γυνή-
 ῃ τῶν δὲ κἀνταῦθα, μάλισ' ἐπεὶ δὴ εἴ-
 ρηται. Πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς
 τὸ ἔπιθυμῆσαι, ἢ δὴ ἐμοίχουσαι ἐν τῇ
 καρδίᾳ ἑαυτοῦ. δὴλὸν ἔστιν ἅπαντι, ὅτι
 πᾶσα ἢ βλέψουσα ἀνδρα πρὸς τὸ ἔπι-
 θυμῆσαι, ἢ δὴ ἐμοίχουσα ὕπ' αὐτῆ ἐν τῇ
 καρδίᾳ ἑαυτῆς.

Τῶ αὐτῷ. ιγ.

Αναγνώσκων τὰς γραφὰς ὀφείλεις,
 καὶ μὴ πᾶσι πάντων ἐρωτᾶν. εἰ γὰρ
 ἀνεγνώσκεις, ἐγνώσκεις ἂν, ὅτι τῶ μὲν
 ἀνδρὶ πᾶσι ἀπομακρῆσαι ἐκ κρισεως
 πᾶσι ἰδικῶς νεομοθέτηται τῇ δὲ γυναι-
 κὶ περὶ κατὰ μνησίων. καὶ τῶ μὲν, περὶ
 τῆ μὴ τοῦ τῆς φύσεως ἀνατρέψῃ θεο-
 μούς, καὶ ἄρρεσιν ἔπιμύθεσαι, καὶ ἄ-
 καρπαλυθῆναι. τῇ δὲ περὶ τοῦ ὕδατος
 τοῦ ἐλεγκμοῦ, εἰ ὑποπτεύῃ, μεμοι-
 χεύσῃ, καὶ τὸν μὲν ὀνειράζαντα, πῶ
 δὲ καὶ καθαρομένην, καὶ τεκοῦσαν, ἀ-
 κάρταρον εἶναι φησι. καὶ ἔξω ἱερῶν πᾶσι
 βόλων ἴσθιν, ἕως ἂν καθαρθῶσι. καὶ ἄλ-
 λα πᾶσι ἰδικῶς νεομοθέτηται, ἀ ὅδε
 ἀναγκαῖον ἔστι τῶ παρόντος εἰπεῖν,
 δυναμὶς σου εἰ τῆ ρήθησιν μὲν γινώ-
 νει, ὅτι ἐν ἐκείνοις μόνοις, ἐν οἷς μὴτε
 γυναῖκα οἶοντε ποιεῖν τῶνδ' ἄρτος, μὴτ'
 ἀνδρὶ τὰ γυναικῶς, ἰδιόζοντες ἐπέθη-
 σαν νόμοι. οἱ δ' ἄλλοι πάντες κοινοὶ εἰ-
 σιν ἕκαστῶν γένει. οἶον τὸ, Ἀγαπήσῃς
 κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας
 σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. τὸ.
 Οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσῃς, οὐ κλέψῃς,
 καὶ ψευδομαρτυρήσῃς. πῶσι τὸν πάτερ.

que esse detur (sunt enim qui viri, sunt rur-
 sus qui mulieris acriorem ac violentiore
 esse asserant) at tamen ille ferit, hæc feri-
 tur, ille gignit, hæc parit, illæ agricolæ, hæc
 terræ locum obtinet. Quocirca in his re-
 bus in quibus nec vir mulieris, nec mulier
 viri officiis fungi potest, priuatæ leges po-
 sitæ atque constitutæ sunt. Vt enim lege
 sancitum est, Non mœchaberis, nec vir so-
 lum, si in eo crimine deprehensus sit, sed
 etiam fœmina supplicio afficitur: eodem
 modo hîc quoque (præsertim cùm dictû
 sit, Quicumque viderit mulierem ad con-
 cupiscendum, iam mœchatus est in corde
 suo) cuius perspicuum est, mulierem etiã
 omnem, quæ cupiditatis causâ virum cõ-
 spexerit, adulterium iam in corde suo cõ-
 misisse.

Eidem. 13.

Scripturas sacras lectitare debes, ac nõ
 de omnibus rebus alios interrogare. Nam
 si in earum lectione versaberis, cognitum
 profectò haberes, quod viro de genitrali ex-
 cremento nõnulla priuatim sancita sunt,
 ac mulieri de mensuris: atque item illi de
 eo, vt ne naturæ leges emertat, atque infan-
 to masculorum amore teneatur, nec in
 sterilem rabiem præceps ruat, huic autem
 de aqua iudicij, si in adulterij suspitione
 veniat. Denique illum si per somnum cor-
 pus contaminarit, hanc autem & cùm
 purgatur, & cùm peperit impurâ esse Lex
 ait, ambòsque, quoad purificati fuerint, à
 facto ambitu remouet. Quin alia quo-
 que nonnulla priuatim sancita & institu-
 ta sunt, quæ in præsentia commemorare
 minimè necesse est, cùm ex his, quæ mox
 dicturi sumus, intelligere queas, in iis dun-
 taxat, in quibus nec mulier, quæ viri sunt,
 nec vir, quæ mulieris sunt, exequi potest,
 priuatas leges positas esse, alias autem om-
 nnes ad vtrumque sexum in commune
 pertinere. Verbi gratia hanc: Diliges Do-
 minum Deum tuum ex toto corde tuo, &
 proximum tuum sicut teipsum. Et hæc

Ph ij